

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫҢ

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 270 (9952)

1975 чылдың ноябрь 18, вторник

1925 чылда үлдүсүлөттүнген

Өртөө 2 көп.

БЕШ ЧЫЛДЫҢ КИЖИЛЕРИ

Владимир Еромеев — Шагаан-Арыгда ыяш ажил-агый черинин мурнакчы чолачыларының бирээзи. Ол тоску беш чылдың доозукчу чылында хууда алган социалисттик хүлээлгезин августта-ла ажыр күөсеткеш, амгы үеде 1976 чылдың февральдың үлүңгө кириштир ажилдап турар. Ол бүдүрүлгөдө чүглө мурнакчы чолачы эвес, а харын эки чогадыкчыларның болгаш чаартыкчыларның бирээзи. Владимир «ЗИЛ-130» маркалыг машиназы-биле ырак-узак тайгалардан ыяш сөөртүп турар.

ЧУРУКТА: бирги класстың чолачымы В. Еромеев.

В. ЧАДАМБАНЫҢ ФОТОЗУ.

РЕСПУБЛИКАНЫҢ ҮЛЕТ ПУРУ ОНАЙЛАРДА

Бо чылдың эрткен он айларында үлетпүрнүң бүдүргөн продукциязының өздүдөө 2,9 хуу болган. Продукция өздүлдүкү темпи «Тыва даг-дугу» комбинатта 9,9, Каа-Хем хөмүр-дөш разрезинде 11,7, Ан-Довурақтың үлетпүр бүдүрүлгө комбинатында 26,8, автосептеге заводунда 8,5 хуу бөсп, республикада ортумак көргүзүлгөн элээн бедем болганы өөрчүтүп.

Бо үениң дургузунда үлетпүрге ниити продукция бүдүрүрүниң планы 102,2 хуу күөсеттинген азы пландан ажыр 1541 муң рубльдин продукция бүдүрүнгөн. Тодаргайлаарга, 2,7 млн. көт-шак электрэнергия, 85 муң тонна хөмүр-дөш, 364 тонна бедем ортумак даг-дугу, 13,5 муң метр диңгиз материалдары, 2,6 муң эвеш хөм идиңтер, 751 тонна далан, 571 тонна хлеб болгаш булочка аймак, 20 тонна кондитер мылыгы пландан ажыр бердинген.

Продукция бүдүрүрүн көздүгүрүнүн бир көл үндөзүн — күш-ащылдың бүдүрүңүлүү база өздүлдүк болган. Бо талазы-биле план 3,2 хуу ажыр күөсеттинген.

Алдынган социалистик хүлээлгелерин Каа-Хем хөмүр-дөш разрезинде, «Тыва даг-дугу» комбинаттың, Кызылдың дараңыга фабриказының, Чадаманың тараа хүлээп алыр пунктузунуң коллективтери чедишикинниң боттандырган.

Чылдың төңүзү чоокшулаан, үе чүгүрүүндө кирген. Ынчалза-даа үлетпүрнүң ащылдында чамдык четтерде ам-даа бары уламчылаашкан. Республиканың үлетпүр бүдүрүлгөлери эрткен он айларда 447 муң рубльдин продукциязын чедир сайгарбаан. 13 бүдүрүлгө 2249 муң рубльдин продукциязын чедир сайгарбаан план күөсөлдөңн 3,2 хууга кудулаткан.

16 бүдүрүлгө январь-октябрьда 1592 муң рубльдин продукциязын чедир берди. Оларның 13-ү продукция бүдүрүрүн эрткен чылдың өл үенинин деңгелинде кудулаткан. Республиканың үлөт ажил-агыйыга чүгүлө чамдык материалдар чедир бүдүртүнгөн. Чижээлээрге, 3108 муң некек тууубу, 1784 тонна чугайы болгаш 12,3 муң кубометр демир-бетонну тузуг организациалары чедир албаан.

Үлетпүрнүң 17 бүдүрүлгө күш-ащылдың бүдүрүлгөлөрү эрткен чылдың он айларының деңгелинде кудулатканындан 1205 муң рубльдин продукциязы чедир алдынаан.

Бараның продукциязын бот-үнезин чингедирүүнү планы күөсеттинген болгаш 20 бүдүрүлгө 280 муң рубльдин артык чарыгаларын болдуруган.

«Тузуг кезектери» ылыр комбинат, Кызылдың тууубу, пиво заводтары, Кызыл-Мажалыктың сут заводу бүдүрүлгө планының көл көргүзүлгөрүн күөсөлтө пландалан кватталче шилчип турар.

Артан эвээш үениң иштинде бүгү күшү бүдүрүлгө планы күөсөлдөңнөөн, иштиги курлавырларын ажилдап, күженишинин ажилдар болза ам-даа хөйүн ылыр болуу. Ынчалар ажилдары — коллектив бүрүзүңү хүлээлгези.

Р. ЕЛИЗАРОВА,

статистика өргөзүлгө үлетпүр квалитетиниң начальниги.

Сүт саалдазын кудулатпас

«Кызыл тараачын» совхозтук ажил-ишчилери беш чылда пландан ажыр 782 тонна сүттү сагган, 887 тонна сүттү бүдүргөн. Бо күш-ащылчы чедишикин Тыван сүт-барзан фермазының коллективиниң кириген-үлүү улуг. Ында боттарының хууда беш чыл планын күөсөлдөңнөн саанчылар Мария Саттың азы база бар.

Анык саанчы бо чылдың баала-ла ызымды ажилдап турар. Ол бир инектен-не 2490 кг сүт саар планын 2568 кг мылар күөсөлдөңн алган.

ЧУРУКТА: саанчы Мария Сат.

В. МИРЦЕВИЦЬ ФОТОЗУ.

Планны канчап күөседирил?

«Чыраа-Бажы» совхозтук Мажалык фермазында 10 саанчы болгаш өске-даа иштиги кижилери ажилдап турар. 330 баш мылыс-тык бода мал, он иштинде моолдугаар, бызалар 176 баш.

Мал чөмөри, ылангыя ситен, кымыр-гыш, комбиор чедиртинген. Ындыг-даа бола, совхоз дирекциязының, салбыр удуртугалының, ферма өргөлдөңнүниң кышталыктың белеткелине кошкак сагыш салганы-биле мында дүрүңгү байдал тургустунган. Улуг ийек кызылдың кыры дугалтынмаан, шаараш. Болгон кургаг олек бар-да бола, кажаа ишти шаң дөң. Орай торон бызалар база сөөк кажаала турар. Оларны одалгалы кажааже мынча чедир кирбөөн. Ферма өргөлдөңн Х. Хураган-оолдун ол талазы-биле кемчел албазынын түңдөң көстүп турары бо.

Мал бызаларын хүндүс даштыгга тургузуп, күжүн артымып турар.

Бар мал чөмөрин чөмөригеге ажилдап турары база өлөт. Бызалар чы-

лыг сүт ишпестөөн. Малга сүт чылдык бөөр цистерназы ажилдарын болааны ол чүе ийикке, иштинге сүт доңдугар, уруп алган. Ферма деңгелинде, ылангыя кажаалар чам дөң, инек өлө-биле хорунулаан.

Мал кыштагалыкының экиштинипшөөн, сүт бүдүрүрүн көздүгүрүн талазы-биле кемчелер «Чыраа-Бажы» совхозтук удуртугаларын чүгө дүрүңгөй турары? Совхоз күрүңгө 570 тонна сүт саар чыл оналдызын күөсөлтөңнө келген, ам-даа 296 тонна сүттү саары артып. Бо чорук сөөкөз ирексиязын, салбыр удуртугалың чүгө көзөлтөңнө? Ол ферманың сап турар инектериниң бирээзи-ле хүнде 1-кг бедем чедир сүт бербиң турар.

Дон-Терек, Шың-Бажы сүт-барзан фермаларында кыштагалыктын байланышы мындагы ащылчы четтерде база хөй. Ол талазы-биле байдалдар өөренип көөр, кемчел алыр үе келген.

М. СЕВЕН.

«Мурнакчының» мурнакчызы

«Хүндүлөң Дөмдө» өрденни айдөңгөң Хертек Баадан тоску беш чылдың доозукчу чылында 100 баш хөйдө 104 хурагалы менди алган. Бир хөйдөн ортума-биле 2 кг дүт күргүзгөн. Кышка

уткуштур малчын 10 тонна мал чөмө бердөөк. 11 тонна кургаг өдөкти болгон.

Амгы үеде Хертек Баадан Устугу-Без деп черде кыштаан да хөмүрчөн. Оң кыштааның үрүмөк сөптөңгезин чыын-на

боду кылып алган. Хөй сүтүрчүлөр чөмөргө оңгалчалар бедем. СЭКП-ниң XXV съездинин төлөтүп уткуур бүгү-ле аргалар малчында бар.

С. НАРА-САЛ,

Бай-Тайга район.

Ажыгала кирер объектиде

«Тыва даг-дугу» комбинатының ийги өлчөгүн тузуг турар керээзги организациалар он айларының тузуг-монтаж ажилдарының планын 98 хуу күөсеткен. Ол үениң дургузунда 9083 муң рубльдин капитал салыныкынын тузугта шингедип алыр турган, оң 8940 муңун шингедип. Чыл өргөңдө болган жокудаашканын чайдатыр дөң дөңгөң хөмчөгөлөрүн ол келгенин түңдөңгө сөөлү үеде мына ажилдык темпиз бедем. «Тыва даг-дугу тузуг» болгаш № 42 тузуг өргөлдөңн боттарының күжү-биле 3864 муң рубль шингедип турган, оң 105 хуу чедир ажыр күөсөлдөңн алган. Керээзги организациалар эрткен октябрьдың планын 107 хуу күөсеткен. Боттарының күжү-биле тузуг-монтаж ажилдары кылым коллективтер ол-ла айыны планын 216 хуу күөсөлдөңн алганы деңгелденч. Ол айда хөй тузуг ажилдары кылдынганын санаар чугаалап турар. Эвилел ужу-дузалыг улуг тузугту тутчуп турар 20 хире тузуг коллективтери бар. Оларның аарында «Сибирьтехмонтаж» трестин 250 кижилги бригадалары, «Совэлфимонтаж» 15 ажилчының, «Сибирьтехмонтаж» коллективин он айларының болгаш октябрьның планын даалгаларын ажыр күөсеткенер. «Сибирьтехмонтаж» чылым дамчылатканын шүтүмүн кириренин даалгалык база ажыр күөсеткен.

Ынчалзажок «Минмонтаж-спецстройинг», «Сибирьтехмонтаж», «Северноелектромонтаж» коллективтери он айларының тузуг-монтаж планын күөсөлдөңнө.

Ийги өлчөгү тузугуна демир конструкторлар өтөөңкинериң чорудуп турар «Сибирьтехмонтаж» трестин ийги бригадалы он айларда 166 муң рубльдин монтаж ажилдарын кылым турган, оң 1351 муң рубльге чедир, планын чүглө 81 хуу күөсеткен. А октябрьының 64 хуу боттандырган.

Эвилел ужу-дузалыг тузугунуң көл чыгыкчызы — «Тыва даг-дугу» комбинат ийги өлчөгү тузугуна тузуг ажилдары калбаркан. Ол бүдүрүлгө он айларда 7672 муң рубльдин ажилдарын кылым дөң планын күөсөлдөңн 106 хуу боттандырган. Бо улуг тузугта ажилдар инженер-техниктиң ажилдакчылар болгаш ажилдары кирип алырынын талазы-биле көрдүнгөн планнар эрткен айларда багай эвес күөсеттин келген.

Бо хүнерге чедир ийи дүмүг өлчөгүн тузугуна 1780 ажыр кижиг ажилдап турар. Оларның иштинде 201 кижиги республиканың районнарын, хоорайларынан мобилизациялап, боттарының күжү-биле тузуг кылым организациаларда 885, керээзги коллективтерде 839 ажилчын

ийги өлчөгүн объектилерде ажилдап турар. «Тыва даг-дугу» комбинат шалыкчы тузугту дүргөн ажилдагы кирирениң сагыш салып, тузуг ажилчыче хүнүн-не 500 ажыр кижиги чорудуп турар. «Минмонтаж» — 631, «Сибирьтехмонтаж» — 250, Тускай тузуг министрствозундан — 631 ажилчын мында бар. Ажилчын күжү ам-даа нежежир.

Ан-Довурақтың бо чугула тузугуна ажил дайнышкынын. Коллективтер арындык чарыштыг. Организация, коллективтиң бүрүгү тузугу кылымны план-графиктин тургузуп алган. Чижээ, Кызылда 48 дугаарлыг тузуг өргөлдөңни Сая Оюнга, Зол Шымырпака, Сая Сувакка удуртула шөөрлекчилер бригадалары беже мун ажыр дөрбөчүн метр дөңгөңдөңн шүкүтүр-маллар ажилдарын бо чылдың декабрь бирде доозар сорулгалы ажилдап турарлар. Ол ыкшап көл корушту мастер Владимир Чымыкка удуртула бригадалары хууезазында күөсеткен. Чер ажилдары кылым тузуг өргөлдөңн Владимир Антонова баштаган бригадалар ажил кылым хууеза-графиниң база күөсетип турар. «Тыва даг-дугу» комбинаттың шөөрлек ажилдары кылым турар

аң узун 22-ги галереязын түзүүн, бедем руда складын түзүүн бо хүнерге көчүрүп шыгышкын байлалдыг чорудуп өгөлдөңн.

Эрткен веделаның сөөлү хүнүндө тузугун көл шыгышкын хураалын көл коруштуң 28-ки деңгөңгө эрттирген. Оң тузугун көл шыгышкын дарагына төмүрлаткан кижиги Главарисполкостудун черинин начальнигиниң ораакчызы Иван Максимович Зайцев дарагаллаан. Апаа тузуг өргөлдөңн тузугучулары, участка начальниктери, «Тыва тузуг» трестин өргөлдөңн Ч. Б. Ондар, СЭКП обкомунуң тузуг квалитетин өргөлдөңн И. А. Степанен, «Тыва даг-дугу тузуг» өргөлдөңн парток секретари В. А. Бакулин киришкен. Апаа ийги өлчөгү тузугун бугу тала-биле калбарыңкы чугулазын дүргүрүшкөн. Тузугун бугу удуртукуларына хураалыны берген. Манаа чыл төңүзүңгө чедир кылым ажилдарының план-графиктин тургускан. Ында тузуг организациаларының кылым чурдунда тодаргай айткан. Ол бүтүгү күөсөлдөңн, ийги өлчөгүн тузугун чыл төңүзүңгө ажилдап чарыштыг-биле комбинаттың ийги өлчөгүн тузугун доозар дөңгөң көл корушту бир млн. рубльдин монтаж, өлчөгү ажилдарын, 12-ги галереяны ийги өлчөгү корушкундан үе артыкчы продукцияларын Элегейнин дагалары артыкчы дажымр цегиян

О. ОХЕМЧИК,
«Шынык» тускай корр.

МАЛАЖЫЛЫНЫҢ ТУСКАЙ ЭРТЕМНИГЛЕРИ, ОЛАРНЫҢ АЖЫЛ-ХЕРЭЭ

Мал ажилының тускай эртемнигеринин бөгүн болур республика хураалы оларның тоску беш чылда кылып чоруткан ажилдарын сайгарып көрүшөөн, чаа сорулгаларын чугаалаар. Мал ажилының тускай эртемнигеринин республика хөмчөгөлдөгү хураал беш чылдың өргөңдө болгаш төңүзүңдө азы бо беш чылда ийи удаа эрттип турар. Амгы үениң улуг хөмчөгөлдөгү сорулгаларын уе-шаанда коллективтери-биле сайгарып иштиндир-дөрүңгө, эртем-техника база мурнакчы дүрүлгөңүн чаа меде-дүйнөдүлгөңүн чөмөргө ооздаттай чедирип, ону бүдүрүлгө шингедип алыр иштеринде көдө ажил-агыйының тускай эртемнигеринин болгаш ортумак эволюция ажилдакчыларының республика хөмчөгөлдөгү сорулгалынын хурааларын бистин байдалында беш чылда бети дөргө үштөө эвез орттирери чугула.

СЭКП-ниң XXIV съездинин өткөн үеде сорулгаларының аммыралга боттандырылганы партиа болгаш совет органдарың удуртугалы-биле бистин республиканың тускай эртемнигерин, он иштинде зоотехниктер болгаш эм ащылчылар боттарының тодаргай улуг-узуу кириңи чугаагон. Тоску беш чылда бистин республикага агаар-бойдугуң таарыкча чок байдалдары турга-даа, бугу талазын кемчелдерин аң турган, чамдык өкү түнөөлөрүн чедир алганымы өөрчүтүп. Бир-Хем болгаш Бай-Тайга районнар күрүңгө тарга база сүт саарының беш чыл планынын күөсөлдөңнө. Хөй болгаш өшкү малдын бажын өстүренини планнарын Тес-Хем болгаш Каа-Хем районнар, а «Кызыл тараачын» совхоз эът, сүт, дүк бүдүрүрүн беш чыл планынын хууеза бетинде күөсөлдөңкөнөр.

Планын хууеза бетинде күөсеткен хөйжү бригадалары, сүт-барзан фермалары, мурнакчылары хөй-биле эдан болур. Бо түнөөлөрүн чедир алганын боттарының тускай билин, идеяниң, чогаалдыктың арга-мергежил кириңи турар мал ажилының тускай эртемнигерин хөй. Оларга «Кызыл тараачын» совхозтук Туран сүт-барзан фермазында зоотехник Е. Г. Астафьеваны, Эртенде «Коммунизмче өргү» колхозта хөйжү бригадалың зоотехнигин Ш. Х. Чоодуну, Улуг-Хемде «УТКА» 25 чылды совхозта мал ажилчы Б. И. Горичевти, Өвүр районунуң көдө ажил-агый өргөлдөңн көл зоотехнигин Ш. С. Кууларны, Танды районда «Коммунизм» херелде колхозтунуң көл мал ажилчы С. К. Оюну, Чөөн-Хемчик районда СЭКП-ниң XXII съездин аттың совхозтун көл зоотехнигин В. Б. Монгушту болгаш өскелеринда даа маамарыштырып болур.

Бөгүңү хураалын сорулгалы болза, эрткен үеде чедир кылдымпаан чурдуну шүтүмчүлдөңгү сөү-биле сайгарып көөрү, бо беш чылдын артык хонуктарында ал чорудар кемчелерин чер-чөргө боттуту-биле организациалары, партияның өлчөгөлдөгү XXV съездинин тө-

лөптүгү күш-ащылчы белектер-биле уткуур дөңм малчынар, бүдүрүлгө коллективтеринин болгаш ажил-агыйларын арзыгың социалистик чарышты дөңгөңгө-биле калбаргыры болгаш хураалга үндүргөн түнөөлөрүн моон сонгааргы ажил-херекке удуртулга болдулары болур. Тускай эртемнигеринин талазындан чогуур организациалар-техниктер хөмчөгөлдөгү аң чорутканында, чамдык таварышталарда ажил-агыймы эвес, харысалага чок чоруктардан, ол ыкшап иштиги курлавырларын долузу-биле ажилдап турарыныстан лык хөй колхозтар, совхозтар, районнар күрүңгө садар мал продукцияларын болгаш мал бажын өстүренини планнарын күөсөлтөңн.

Күрүңгө сүт саарының беш чыл планынын Барыш-Хемчик районунуң ажил-агыйлары, Танды районда «Революцияның чабымы», С. К. Тона аттың совхозтар, Дугула станциязы, Каа-Хем районда «Ленинчи өргү» совхоз күөсөлдөңн шидыпас хире апарган. Дүк планын Бай-Тайга, Улуг-Хем, Тес-Хем, Өвүр, Эрэн районнар күөсөлтөңн. Ээт планын күөсөлдөңн талазы-биле улуг хөмчөгөлдөгү Улуг-Хем, Чөөн-Хемчик, Каа-Хем, Өвүр районнарын колхоз, совхозтары таваржып турар. Мал бажын өстүренин беш чыл планынга республикада чарып ажыр муң бода мал чөмөргө.

Ажил-агыйларын мал продукциязын чедир албайн, өң беш саанын өөжүм өздөңгө болуп турарынын чыдаганын чедир чөмү-биле, шындыктың мал кажаларынын чедир-биле, улуг үндөңн чарыкчалыг кылбайн, боттардырп болур ажилдары төңчүгөңгө чедир кылбайн турары-биле таймырлар апар. Бо четтерини адып, чылдарында мал ажилының тускай эртемнигерин дөңгөңгө чыдап турарымын оларга ажилының планнарын Тес-Хем болгаш Каа-Хем районнар, а «Кызыл тараачын» совхоз эът, сүт, дүк бүдүрүрүн беш чыл планынын хууеза бетинде күөсөлдөңкөнөр.

Зоветспециалистер и р и и ажилынын куду денпеддини кыштагаларын сөптөөр ажилда дөңгөңгө ажилдап турган. Олар кыска үениң иштинде Кызыл-Тайгада шээр малды 4 кыштагаларын, Кара-Сугада, Алаакта кадарчыларын 4 чуртталга бакшыларын бүрүңгө биле септел дооскан. Амгы үеде кадарчы Монгуш Доржу-

даразында сан-түнөөр бадыткап турар. Бо чылдың он айларында республика иштиндир-биле төрүр чүс инекке оонаштыр 50 бызаа камгалап алган. Чөөн-Хемчик районунуң ажил-агыйлары чүглө 38, а совхозтары 35, Өвүр, Эрэн, Улуг-Хем районнарын ажил-агыйлары 47-ле бызааны камгалап алган. Республика, эрткең чылдың өл үениңгө денпээрге 5 муң бызааны эвээшти алган. Төрүр чүс хөй, өшкүгө оонаштыр 60—64 анай, хурагалы Бир-Хем, Улуг-Хем районнарын ажил-агыйларынын. Кызыл районунуң совхозтарынын, 51 хурагалы Дугула станциязынын камгалап алганын кандыг-даа чөптүгү чыдаганын таймырларын берге. Бодалдын өлүп хөрдэри эрткен чылдың он айлары-биле денпээрге бүдүн чартык катап улааткан азы 3 муң баш хөй. Сөөлү үеде хөй, өшкүңгү өлүрү 27 муң башка өскөн. Иштиндир малын чидирер, орага б. оорук чорук ам-даа улам чыгышкан. Ол көргүзүп улам өлүп турар. Бо чылдын 9 айларында оорлаан болгаш чиктер малдарынын өртөө 2,5 млн. рубль чедип турар, а ол түнүн ажил-агыйларга эгидеген 1 млн. рубль болган. Иштиндир малын эки ажаал-тежерин хандырып, оларны кадалаары, бугу талазын дөңгөңгө кемчөгөңн аларың чө хөй-иштинги хаара тудары — мал ажилының тускай эртемнигеринин база бир көл чөмөргө.

Амгы үеде зоветспециалистерин сорулгалы болза, бо чылдың сүт бүдүрүрүн болгаш ону күрүңгө садарынын планын оналдаларын бугу кемчөгөлдөрү аң турган чедишикинни күөсөлдөңн болур. Ичкандыг бугу көрмө-чөптөрдү ажилдап, болбазыраткан чөмөр биле сазар инектерин чөмөргө, оларын бөзүрн көздүрер, бызаларга акциртар сүттү кылдымал сүт-биле солууру, сүттүң бараан-пип чоруну 90—95 хуудан кудулатпас. Чер-чөргөгө саржаны чымы садары, ажил-агыйларын иштинге херекчөгү сүттүн хөмчөгөңн өң-не бие денпээге чедирер дөңгөңгө оң-да эвес кемчөгөлдөрү аң чорудары — мал ажилының тускай эртемнигеринин, сүт-барзан фермаларының ажил-агыйларын чугула сорулгалы. Бо чылдың планын даалгаларын күөсөлдөңн-биле чергелештир амгы үеде мал ажилдакчыларынын чугула хөмчөгөңн-иштинги малын кыштап хур ажырып, келер чылды быжыг үндөңгөңн тургузар болур. Ол үндөңгөңн чаа беш чылда сорулгаларын чедишикинниң иштиндир-дөрүңгө улуг ролюдүг. Чаа беш чыл — продукциянын шындык болгаш бүдүрүлгөңн ажилчтын бедемдирин беш чылды деп, СЭКП ТК-ның Чингине секретари эш Л. И. Брөжневтин чугулазы бистин тускай эртемнигеринин чаа беш чылда ажил-херектин программаны удуртулганы болур.

И. СУВАНДИН,
Тыва АССР-ниң көдөз ажил-агый министринин бирги ораакчызы.

Септелге адалгалган

Чөөн-Хемчик районунуң «Сүт-Хө» совхозунуң дирекциязы иштиндир малын кыштап менди ажар сорулга биле кажалар септелгезине кичээниң бо чымы улагытырган.

Мурнакчы тузугу Ондар Уайы-оол удуртуган 7 кижиги сөптөө тузугчулар эволю муң

дайндык кыштаанда ийи чүс баш инек кирер чаа кажааның тузугуң кирепкөнөр. Ук эвезола Холамыс Хулер-оол, Монгуш Дүгээ, Ондар Уайы-оол даан ыкшап мурнакчылар хөй.

О. БОРАШ.

ЧКП-ийн XV съездинге ут куштур

ПРАГА. (СЭТА). «Руде право» сөсүн ЧКП-ийн XV съездинге бөлөгөл дугайнда партия ТН-ийн октябрь (1975 ч.) пленумынгуа хүдэл алганы Чехословакияны Коммунист партиязының Төл Комитединиң партия органнырнга болгаш организацияларынга, бүгү коммунистерге чагазын парлаан.

1976 чылдың апрельдө чылдары ЧКП-ийн съездинге белеткелче турт иштиги болгаш дахтыкында-даа таарымчалык байдалда өгөлөн кирип турары ЧКП Төл Комитеди делегезон. Мурнундагы съездинерин айтканы колкол соругаалар күөсеттилер, а чамды алдыларга ажыр-даа күөсеттилер дээрзин сетки ханышыкчы-биле чугаалап бо-лурун ЧКП ТК демдегезон.

Бистин социалисттик шийти-левие партиянын XIV съездининг сонда ЧКП-ийн удуур-тулазы-биле чораша, бүгү талазы-биле, кадангызындан-даа артык дөгжүр турары дээрге, кижилер маржар аржа-лок факт барымда-дыр, ЧССР-де социалисттик тургузуу дыка быдыккан, өн делегейге ат-алдары калбарган. Ол бүгү ЧКП-ийн XIV съездининг шугумун шындык бачкылар турар-дыр.

Во бүгү чедикшиктер бол-за, ЧКП ТК-ийн принципал-дык марксенич-лениччи поли-тиказыны, партия биле ула-стун чангыс өннин, съезди-нин шийтилерин чыйгылыч чокка боттадыртыны бол-гаш өн күөсүдөлүн үргүлү-ү ханышыкчы түнөөн бол-ганын чагаалап айтканын.

ПРАГАГА КОНЦЕРТ

ПРАГА. (СЭТА-ның көрр.). Чехословакия совет культу-раның хүннериниң амыттын-ганынга холбоштыр ССР-ийн уран чүүл мастерлериниң кон-церти Прагага болган. Сметана аттыг театрга болган концерт-те ЧКП ТН-ийн Чингине се-кретари, ЧССР-ийн Президенти Т. Гусак, Чехословакия-ның Коммунист партиязы-ның болгаш чагазын өскө-даа улуурчундары, СЭНП ТН-ийн Политбюро кеңигүчүне инди-дат, ССР-ийн культура ми-нистри П. Н. Демичевке баш-

таткан совет төлөөлөр өлүрүш-көннөр.

ССР-ийн Улуг театрының балет бөлүгүнүн артистери онза чедикшиниң ойнап, А. Хача-туряның «Спартак» деп ба-лединден узундурини көргүс-көн. Улуг театрың салистери Т. Милашкинаны, В. Атлан-төвту, Ю. Мазуректу көрүкчү-

«ССР—чурт болгаш кижилер» деп совет фото-чурок делегези То-гонуң пайсылалы — Ломада че-дишкениң эртип турар.

урус ахма-шыйынысты ЭДЧ кезигүнү чуртарын, ханыш-тын мурунда Совет Элдикчи-лиг өлкөнүн биле улам сыйык холбоштырар ужурау-гус. Партияны идеология-га ажылыны чугула соругаалы болжа, социалист патриотизме болган интернационализмге дедикчилге, социалистге То-роон чуртка чоругаалга, со-циалисттик дем каттыштырыл-ганынга хамаарылга чоруга-алга кижилери, а өн иш-кал совет улус-биле акыл-дуу-на бузувун шыйгырып улам ханышчалары бо-лурун чагаала-оон ийди айтканын. Национа-лизмниң болган социализмге бүгү хейирлеринге, апарте-идизмин бүгү хейирлеринге удуур өнтен чокка демисежери эргежес чугула.

Бистин партиямы ЧКП-ийн XV съездинге белеткелче идея болган организация-даа талазы-биле чангыс өнги, чаа-чаа дуржугалар-биле бы-жыккан, улус-биле төдөн ди-вет кылдыр каттышкан бай-далда шийтилик белис иде-кейлик чорук-биле кирип турар деп Төл Комитет айтканын.

Социалисттик дем каттышты-рылганын чуртарынның чан-гыс өнн дөгжүдүп, быжыла-ларынга болган ханышты му-рунда Совет Элдикчи-биле бүгү талазы калы ажылажыгыны улам ханышчалыга илепей-лиг иди кылары мурунда-гыды мшан бирги черегини соругаалы боон артышсаан ту-рар.

Тайбы болган бүгү деле-гейге депшиге дээр, удуустар-ның хөстагалы болган демо-кратия дээр демиседин кол-да чүгүн Совет Элдикчи чүк-төп турар. Совет Элдикчи чокка, өн бүгү талазы дуулажык чокка боттарыныч, муру-нушта программамы ботта-дыр-даа шыдавыс ийик бес.

Совет улус-биле боттары-ныч ханышчалыкты болгаш найралыныч камгалап, улам калбартары бистин уду-старын үдөлий эрге-ажыкты-рыкка дугжун турар деп Төл Комитет түнөөлүде демде-лээр.

лер чылы-биле утканнар. Олар оперлардан арияларын күөсеткен. ССР-ийн улустун артизи Г. Эрнесактын уурт-каны Эстон ССР-ийн куруне-ий анданингит эр улус хөрү база чедикшиниң болган.

Проганың национал театры-ның орлестри совет дирижер Н. Арвини удууртулазы-биле Сергей Прокофьевти, Дмитрий Шостаковичниң болгаш Александ Долуханиның чо-гаалдарын күөсеткен.

М. МАСЛЕННИКОВ.

ЧОННУҢ ЭРГЕ-АЖЫНГА

ЛОНДОН. Британ пайсы-ладдыг ажылың району Сент-Панкраса Великобритания-ның Коммунист партия-ның XXXIV съезди эртин ту-рар. Чаргыс чүс жыл ажык иштинде ВКП-ийн тур-густууп келгенниң уезиниң иштинде чуртук политика, экономика, социал амыл-раланың чулула айттарыла-ры чугаалажып көөрү-биле, амыл хүннерде ишти делеге-байдалыга дөжөрүштыр ар-галы ажылы чонарың аңгы демисидин байдалыга бол-ган перспективаларың үн-делик бээр-биле, ам келер уезиң иштинде партияның ажал-чорудуганың кол со-рууларын төлөөлөөр-биле Британ коммунистериң дээр итуданың үжөп аярт улаа чымжыган.

Съездиниң ажылында баян-дар эргелик 450 хире деле-гаттар кирип турар. Чоу-дээр эргелик делегаттар бол-гаш ажалар-биле кады кураа залында 600 ажык кижилер оу-ружун турар. Съездиниң ажы-лың чуртук ажылы чонарың, аңгал иштиндеги ажал-бүрү социал кезектери кичиней-лиң-биле хайгарар турарлар.

Ол билингир болган. Британ коммунистериң партияны чуртта куш-ажылы чонун үдөлий эрге-ажыктырыңың быжык болган чыйгылы чок камгалажыкчы монополист-тик капитализм шаар хал-дашыныңга удуур ажылы чонарың хүн бүрү демисидин организациямы болган киржикчин деп ат-алары чагаалган. ВКП-ийн поли-тикаын чуртук профвелед-дикшикчинин, а ош ийишпи ажал-бүрү массалы органи-зацияны калбак бүктүр-генин детимчезин ап турар.

Британгиң съездиниң хуралла-рында массалы информаций-ның ийиң болган дахтыкы чүдөлдөргүн өзашт өскө сан-гыт тускай, корреспонденти-лер олуружун турар.

Президиума ВКП-ийн удуур-тулазының, чер-черин пар-тия организацияларынды тө-лөөлөөрү, партияның хоор-чунлары бар. Съездиниң эге-деркасы чугаазы-биле ВКП-ийн даргасы Айрин Суон ажит-кан. Съездиниң ажылың ор-ганнарның дугайында дик-тидгилериниң сонда «Чоң уездик күнтериниң кризис, чедис өш болган коммуни-ст партия» деп кол полити-ке отетти ВКП-ийн Чидиге секретари жп Гордон Макле-лан кылган.

Бистин съездине чүгүн-даа мурунда капитализмниң ажал-чылы-биле тодраттыган по-литиктик байдалга чылган деп, шп Маклеман чуга-лаан. Ол кризисте ажил эра болган Британияны чаа улаштырыкчы чорудары-биле бүгү ажылың шийтишкенин чоң уездик политикамы че-диг алырчыне бес кийгыриң

турар бес.

Во чүгүн Британия болза монополисттик капитализмниң бурдуулажык ажалы бо-лур деп, илеткейя медедөөн. Миллион ийи чүс бежен муң ажыл чоктар болган түреңги байдалда чуртук ажал кийилер; амылрал-дың ийиңиң деңизиниң куду-лааны; чуртукта тулуунуң, ажал камгаладың болган улус өөрдөжгениң кризис; келер деп турар кышка кыр-ган пенсионерлерниң дүгү-рөшкисиге болган куш-ажылы амылралды эгелең турар он-он муң анык ажилерниң ажал чок чорук талазы-биле дуулажык дээр эзегелери боон турар.

Бүгү капиталисттик чурттар-нын хаара тудат берген эком-номитик кризис Британияда онза ханылаан.

Британияда болган ийишпи-биле капиталисттик делегейде экономикамы болган өскө-даа социалисттик чурттарга бай-далдан шуут айдалың деп, илеткейя онзаан делегезон.

Британ капиталисттик ажал-улу күчүлүг болган өң күчү-лү, өң иштинде экономикамы күчүлү бо-лур ханымы аңгы эрге-ажыктырыңга ажилгаан ту-рар. Капитализмниң хөдөр арт-тырар ажал дээр күштерге ийишпилиң демократтик ин-тимонисттик күнтериниң калбак өөлөлиң боштан тур-ган каттыккан ажалдың ший-тешкениң ам улус күчүлү удуурларын ужурау.

Амыл уезиң делегей бай-далың кол чүдүү болза соци-ализмин, национал хөстагал-дың тайбының болган депши-геңиң талазыне күштер-ниң уламчыл чыйгылы турар болур деп, өң ийишпи илетке-чк демдегезон. Ол байдалда чуртук ажылы болган профвелед шийтишкенин ко-мунистер-биле болган өскө-даа депшигелер күштер-биле кады чакалан депшигелер дахтыкы политикамы чорудары мөсөп турар. Олар амыл уластуу төлөөлөөрү коммунистери маалдыры амыл улус-ка ажал-бүрүлүк ажалың келдиришкен, империалисттик агрессивниң түнөөлөрүн өң ажал эртеринге илеңкей-лик дууа чедерин хулаңын турар.

Аныл чок чорук болган кады ажалдыкыга талазы-биле Хельсинки болган чө-вөлдө хуралдык чедикшиниң дөжөдүлүгү. Европада эң улус удуур-тулазы болган.

Европаның коммунисттик болган ажылың партияларың чүдөлдө хуралдык бестет-келдин айттырылгыны шп Г. Маклеман доктган. Ол чөвөлдө хурал Европада тай-бың аныл чок чорук болган кады ажылажыкка дээр бай-шы-ла.

за Хельсинки шийтилер-ни күөсөйя дээр демисе-ге улус салышкын болур дээрине бес бузурар бес.

Империализмниң Ийишпи-Кы-датта аштырыкчыны бол-гаш Европада чаа байдал им-первализмни колкадыл турар, ийишпи-даа делегейиң өскө кесектеринге депшигелерни оруун моншактар дээр өң оралдажыр аржың чок кыл-байн турар. Бичангының ужурунда Кыдаттың дахтыкы политикамын империализмге дуулап турары болган кылдат улустун социалисттик чааан алышкыларын айылга та-варыштырар турарың факт-мын улус сакын лаванши-кыш болурун турар.

Нитиэти-биле делегей бай-далын өөрөшн көрүп тура, империализмин агрессивтик планарыңа аштырыкчыны таварыштырар болуруңга болган быжык тайбындың ба-за сойнал депшигелер хөдөөн ажалдарыңга бузуралды бес ажалдар турар бес деп, шп Маклеман онзаан дөмөдө дээр. Ол төнүгүлү чорудугага болуңуң ролын Англантың до-лауу-биле ойнар аржың ажалыңарың болган депши-гелерге өскө күштер-биле ка-ды аңга ханышары бистин чүдөжгөсө болур.

Эш Маклеманниң ажал-дыңда чоң уездик күштерниң чангыс ажал быжыгыларын, Коммунист партияның бол-ган комсомолуң хуралын калбартырың, а ош ийишпи «Морнинг стар» сөлуунуң ро-лиң калбартырың айттыр-гыны улус кичиней сал-дырың.

Илеткек сонда саядал эзээр.

(СЭТА).

SOLIDARITAT DER BERLINER JUGEND MIT DEM ANTI-FASCHISTISCHEN CHILE

Реакционың күштерин удуур демисежил турар Чили-ниң патриоттары-биле эл-сеткил каттыштырылганын ГДР-ийн амыктары республиканың бүгү амыкчы чонары-биле бир дөмө ийергелер, шериг-фашисттик хунтаңың дерзин-лешкениң чок кылырын болгаш политика талазы-биле көрдүдүргөн бүгү кижилерни доп-доран хөстап үндүр-ерин негеп турар.

ЧУРУНТА: Берлинде ат салышкыннарның чыйлазы.

(СЭТА-ның фотохрониказы).

Өлүрүкчү чогуу кымыл?

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Прези-дент Джон Кеннединиң чогуу-ным өлүрүкчү? Ол дээр, нара чангыс өлүрүкчү? Ли Харви Освальдиниң үүлө-дишкени-дээр дээр дугайында Уррениң комиссиязың кылган түнөөлөгө АНШ-тың миллион-миллион ханышчалы бузурейин турарлар.

Төп разведка эргелегениң агентини чораян Х. Макдональ-диниң мшан президент ТРЭ-нин киржигелер-биле белеткен кем-буруулу сүчөөдө «амы-дыктың өсүгүлү дугайында ме-дегези Дж. Бенедикти өүргө-ниң дугайында ажал уду-рунда түнөөди чыгардыр турар чаа херчилелериниң би-рээни болган.

Макдональда паралага кон-ференциямы чуулаашаан президентиге удуур «улу эрге-дуулажык болган бай-шы-ла.

раак бөлүк кижилер сүчөө организацияларын дымнаткан. Халдашыктын дурту-биле күөсөдирте «Со» дээр шө-лөлдү профессионал өлүрүкчү-нү ажалдаан. Ол өң бичине-ле муруну чарында ТРЭ-нин ажалдан кылтаны болган бу-жары-биле буурап дүшкөп үүлөгүшкениң — Кубаже хал-дашыкка база кирешкен тур-ган. «Со» 50,000 доллар дээр халдашыктын кылы-рынга чөпшөрөшкен.

«Со» сүчөөниң баш удуур дугурулазын буурап Дал-ласта өөрдөгө номнарның складине Освальдиниң тур-ган черинде мрак үзөскө ар-тыматтык боо-биле чөпшөрө-лөн, өлүрү ужурау болган. Освальдини баштайгы боо-лашкынының сонда ол пре-зидентиң ийи катал боолаар ужурау турган. Сүчөөниң ор-ганизацияларын бодалы-би-

ле алмыга, Освальдиниң боо-лашың сонда президент-иниң камгалажыктын өң та-лашык болуп ажалар болган үп-баш чок, дүвүрөшкөн байдал уезинде «Со» эзел-ткы боолашкыны-биле Ос-вальдиниң уауткан каар ужу-рут турган.

Өн ийди Далласка чүө бо-гани өш билингир болган. Президентиниң камгалажык-лары боолап ажалдар, ийиш-пиган Маклеандың бачкы-кааны-биле амыл, ол уел-«Со» бөдүнө кичиней сал-дырбас дээр Освальдыже са-лар дрга чок болган. Ол чан-гыны чорур удуурга тава-рышкан. Освальдиниң «Кура-лыр паз» буурап уауткан. Ону Руби өлүрүп каан.

Маклеанды 1972 чылда Лондонду «Уэстбери» гости-ипланнага «Со»-биле ужу-рашканын чуулааша.

Ю. ФЕДУИНОВ, СЭТА.

ПХЕНЬЯН: СЕУЛ ЭРГЕ-ЧАГЫРГАЗЫНЫҢ

У У Л Г Е Д И И

Сеулдүң кеземче сууду чоо-кта чаа сес кичиниң «чазаниа удуур сүлчөс кылган» деп бу-руудаткан, идыг-дошкун өзү-биле шийткен. Ийи кижини өлүрүп шаажылар дээр, арт-манарын он чылдан эгелеш, бүгү назынында хоругдарыңга чедир аңгы-аңгы хуусааларга нара-бачыңнар деп шийткен.

Муруну Кореяның бөлүк па-триоттары сүткан, шаажы-лаан чорук — Пак Яжон Хи-нини көрүм-чүрүмүңга удуур кижилерге кызынш, оларын сүртөдөр дээр кампананың база бир кезеэ боон турар. Калды-дошкун кемчелерин ал-даа турар болза, диктаторжу эрге-чагыргага удууралыш-кын колшовай турар. Сеул-дун болган Муруну Кореяның өскө-даа хоорайларының дээр өөрдөгө черлериниң сүрүлү амыктарының чаака удуур шийткениң үргүлүлөп, оларын чонун ажал-бүрү кезектери база дөжөп турар. Олар эрге-чагырга черлериниң позицияны иштеп, сүрүш-күнерин сөксалдары, поли-тиктиң хоругдатырарының шулуун хөстапын, демократ-тык болган социал калбак чаартылгаларын кылырын не-геп турарлар.

Ийишпи чедикшиниң кал-барганында Муруну Кореяның чагырыкчылары сестип турар-лар. Бичангыш олар хамаат-тарының эрге-шөлөөн дээр де-миселчилерни тура-соруун ка-ды дошкун кемчелер-биле сый шаарын оралдажып ту-

«ССР—чурт болгаш кижилер» деп совет фото-чурок делегези То-гонуң пайсылалы — Ломада че-дишкениң эртип турар.

АФРИКАНЫҢ ЧАА КУРУНЕСИ

Африка диниң Муруну-Ба-рынниң чугуусу Португалияның колданылган турган Ангола 1975 чылдың ноябры он бир-же дүң дөжөрүшканы чуруне — Улуу Республика апарган. Беш чүс ажык чыл иштинде аңа кинесик келген португал-тукту Сан Мигел дээр бүрүгү фортуң сүүргазинде калган-даа түрбөс кылдыр дүжүрүп калганга, Луантаның он-он, муң-муң чурттакчылары ба-лырладың, өөрүкүлүт кыл-гылар-биле уткан. Өн ор-шунга Африканың чаа, хама-арыныс 47-ги курувезиниң кызыл-кара тугу сүдүмдүгү өөрү көдүрүп үгөн. Ко-лониялыг кичи-бекке удуур, хөсталга дээр шүдүргү демисе-диле Анголаның хөстагалы дээр улусчу шийткениң (МПАА) удууртулазы-биле ба-рык он беш чыл дүргүзүндө чорудуп келген ангола улус-тун өөрүкүзүңге Африканың хамаарыныс бүгү күрүлө-

ри, бүгү депшигелер кижилер төрөлөгөн каттыктып турар. Ангола Улуу Республиканың догунушканың баштайгы хунуңдан эгелеш-ле ону ху-лаң көрүп болган дөжөкү турарының дугайың Совет Элдикчи, социалисттик дем кат-тыштырылганын чуртары, Африканың, Азияның, Латин Американың хай-хай чурттары медедөөн.

Ангола Улуу Республика-ны баштайгы президентини МПАА-ның даргасы Агостиню Нето болган. Луандада болган массалык митингге ол прези-дент бөдүнүч чуртукта про-грамма боуур чүвө чуулааша.

Чуртук экономикамы лан-ны бөдүңүтү боуур болган андан эгелеш, империализмге өскө, харын ангола улустун эрге-ажыктырыңга бараан бо-лур деп ол чуулааша. Чурт-ту индустриализаашканын, көдөэ ажал-агыкка коопе-ративтерин болган күрүне

либералдарың болган чер-байларың оппозиистик пар-тияларын төлөөдөр, а тогум утказы-биле алырга, улу бая-заттарны эрге-ажыктырын камгалаан кижилер болуп ту-рар.

Сенатка сонугуданы хуусаа бегинде чадары чорударың чарларын генерал-губерна-торга саналдаан, хоойлу-дулга үндүрер органың ажал-чорудуганында таваржы бер-ген бергелерден үгүп алыры-ның аржың чакка бөдү сүм-дөш турган. Иччалажык Британ дүжүлүгениң (Австра-лия Великобританияның доми-ниону болуп артышсаан бол-гай) төлөөлөкчизи болуп, чүвө чуулаан тура, Джон Керр төдөгүр-ла барың уездик оппозиистик планарыңга дүштүр медедөлөр кылты-лаан. Парламентин ийи па-лаатын, таратканын бол-гаш парламент сонугуданы хуусаа бегинде — декабрь 13-

ажык-агыларын тургузары-ның төлөөлөдөрүн ботта-дырар. Колониялыг тергип-дедич чылдарында дахтыкы монополизация үртен ап турганы бүгү-ле бөдүүр дуу-рлардыр күрүнең өчүлүү боуу бээр.

Колониялыг структура-ларны буза шаарыңды болган үнелиң чаргылыганын чор-датырың өң программамы боттадырарың кик өскө бо-лур — өң чуртта бөдүнүч ча-диргы турунтарың ФИЛА-ны болган УНИТА-ның сан-далыкчы бачкыларың дуура-ды-биле катар тургузарын оралдажып турар делегей им-периализмин организааша-ның чөпшөгү халдашың Ан-голада үргүлүлүт турар бол-гай. МПАА-ның чөпшөгү күштеринге удуур дайың чоруд-галарың уламчылаашаан база расачи Муруну-Африка Республиканың шериглериниң, португал фашистерниң болган

Европадан хөдөлөлүп бар-ганының калбак деткимче-инге даанып алган, ФИЛА биле УНИТА политиктик эрге-чагыргага туруп азырың бачкы бир калчааның оралда-жышкының кылган. Олар Нова-Лисабол хоорайга база бир өскө — суус-демократик республикага дийир күнөниң даа чарлаанар. Оларынч бол-далы-биле алырга, ол дөжөгө дахтыкы чөпшөгү халдаш-кыны сакжы болура» бол-ган «дурга буура» бөөр үн-дөинге империалисттик күрү-недерден болган Пекенин ше-рим база өскө-даа хөдөрүң дуулажыктын мон сонгар-да алыр аржың оларга бээр аныгы боуур турар. Иччан-мыже ол чача эрге-чагыр-аны мынчага чедир чангыс-даа күрүне хулаң көрбөш.

Иччалага ФИЛА-ның бол-гаш УНИТА-ның шериг эвелед тургускан орталары халдажыкчыларның күштери-би-

те эртериниң дугайың чар-дашыктын өскө дыйы, тур-пичиетке уезиниң чааа ре-жир чүвени тургузары рес-пир-губернатор лейбористерге өскө, харын оппозиистик ли-бер партияны удуурчүкүз Малькольм Фрейзерге дааскан.

Ол чакангың дагырак бөр-рин далаштыра бергени дээр-те-ле, парламентиңе сөөлүг сонугада уезинде сонугчү-ларын хай нуруузуңуң дет-кимчени албаны билингир либералдарың болган чер-байларың херек кырында тур-даа бөл, эрге-чагырге дээр экидер дээр ол боуру. Мында чугаа болза, национал эком-номиа — калкышкыларын болган улус монополиялар-ның үтөшкө ажал-чорудуга-ны кылгаарыңарың эрге-ажыктырыңга таарыштыр лей-бористтик чакангың планал ал-ган ийиш ботту кемчелерин үдөрчөгө утгалар реакцияны кылып турар кажараашкы-

барының дугайында чөрун ту-ташыктың кылып турар. Австралияда амыл политиктик кризис — чуртта анык тала-зы-биле чөрдөлөрүн чыгар-гыч чок алерел, ажалың чонарың болган мөлчүкчү-лерин арзында чидеген чөрдөлөрүн чангыла-нышкыны боуру.

Иччалага генерал-губерна-торун ажал антидемокра-тик шийтирине удуура-нышкының чалгың бб фун-дерге бүгү чуртта калбарың турары таварыла өскө. Лей-бористик партияны дөжөкөн чыккалычаларың хай муң кижилең калкышкылар Австралия-ның эң улус хоорайларың кудумуларың долу турар апарган. Профилелдерниң австри чөвүлөлийиң удуртук-чуларың туруп, бодала-рыңа чорутуру чуртук бү-гү порттарың ажалыңы-рым болган далайжылары лей-

бористер-биле эл-сеткил кат-тыштырылганың ажал соо-салыныктын кылып турар. Австралияда бүгү-нүшти ста-ка-даа чаралаттына бөри ча-дал чок.

Мындың байдалда бүгү-ле политиктик партиялар чаа парламент сонугуданыңга бө-деткени берген. Улегуру бол-ган сак хартаачылары либе-ралдарың болган чер байла-рың негеле-дерегелеринге хай түнөдөр харан чокка берип турар. Профилел ор-ганизациялары лейбористерни сонугада кампанялыңга аш-ша-хөргөни чылдары бер-ген. Сонугуданы түнөөлөр Австралияның чүтте парла-ментиңге күштерин кам-чаар тургустууны өскө, харын чуртук келер үдө чөвүлөлийиң удуурчүкчү ба-за саялары чедир чааа чок дөжөн австрали парлам-аитын турар.

З. БАСАНОВ, СЭТА.

